Barbara Jelonek

Zarys japońskiego systemu podatkowego

Słowa kluczowe: Japonia, podatki, konstytucja Japonii, gospodarka

Japońska gospodarka rozwijała się w inny sposób niż czołowe gospodarki świata[1]. Jednym z istotnych wpływów na tę oryginalność miały izolacyjne działania rządu. Pęknięcie bańki spekulacyjnej (1993), azjatycki kryzys finansowy (1997–1998), trzęsienie ziemi i fala tsunami z 2011 roku wymusiły na Japonii konieczność zmian gospodarczych. Japonia dotknięta długotrwałym kryzysem wprowadziła liczne reformy do swojej polityki gospodarczej, a także odeszła od planowania długookresowego[2]. Władze Japonii są w pełni świadome zakresu podejmowanych zdań, o czym świadczy chociażby Strategia Rewitalizacji Japonii. Jednym z jej dążeń jest reforma podatkowa, która ma na celu nie tylko zwiększenie przychodów państwa, ale ożywienia rozwoju i integracji gospodarczej Japonii w sferze globalnej. Celem podejmowanych działań jest również wspieranie gospodarczej konkurencyjności, innowacji, reform instytucjonalnych oraz polityki pracy. Japonię czeka długa droga do przywrócenia płynnej polityki fiskalnej[3].

1 Por. K. Patora, *Ewolucja systemu finansowego Japonii w latach 1918–1999*, [w:] *Vade Nobiscum II*, Z. Brzozowska, J. Piątek (red.), Łódź 2009; Jednostką monetarną tego kraju jest jen. 100JPY ~3,03 PLN wg kursu średniego NBP na dzień 10 maja 2015 r.

2 D. Bochańczyk-Kupka, *Rola państwa w gospodarce współczesnej Japonii,* „Studia Ekonomiczne UE" 2013, nr 136, s. 181–192.

3 *Policies for a revitalisation of Japan*, OECD 2012, s. 5, http://www.oecd.org/general/50190618.pdf, dostęp: 9 września 2015.

Ostatnie dwie dekady historii japońskiej polityki finansowej opisują kronikę potrójnego wzrostu długu publicznego oraz ponad 200% wzrostu PKB. Starzenie się społeczeństwa japońskiego z kolei wpływa na wzrost wydatków na zabezpieczenie społeczne, a słaby wzrost gospodarczy powoduje spadek dochodów podatkowych[4].

Japonia jest jedną z największych gospodarek świata i jest to jeden z powodów, który wzbudza duże zainteresowanie nie tylko gospodarcze, ale również prawne. Niewielka dostępność aktualnych źródeł dotyczących tegoż zagadnienia stała się powodem stworzenia niniejszego opracowania.

Akty prawne i porozumienia

Konstytucja Japonii z dnia 3 listopada 1946 roku tworzy prawne podstawy nakładania obowiązków podatkowych w Japonii. Artykuł 30 Japońskiej Konstytucji stanowi, że obywatele podlegają obowiązkom podatkowym w zakresie określonym ustawą[5]. Z kolei Artykuł 84 tegoż samego aktu, w dziale VII, który traktuje o finansach, stanowi, że nowe podatki mogą być wprowadzone, a istniejące zmieniane, tylko w drodze ustawy lub w warunkach określonych ustawą[6].

Głównymi aktami prawnymi, które dotyczą japońskiego systemu podatkowego są:

1) Income Tax Act (jap. 所得税法)[7], który jest ograniczony do przepisów dotyczących nierezydentów i zagranicznych korporacji[8],
2) Corporation Tax Act (jap. 法人税法), dotyczy tylko zagranicznych korporacji[9],

4 *Raising the Consumption Tax in Japan: Why, When, How?*, M. Keen, M. Pradhan, K. Kang (red.), International Monetary Fund 2011, s. 3, https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2011/sdn1113.pdf, dostęp: 9 września 2015.

5 *Konstytucja Japonii*, T. Suzuki, P. Winczorek (tłum.), Wrocław 1990.

6 Tamże; *Guide to Japanese Taxes*, Japan Federation of Certified Public Tax Accountants Associations 2012, http://www.nichizeiren.or.jp/eng/pdf/GuidetoJapaneseTaxes2012.pdf, dostęp: 30 sierpnia 2015.

7 Kolejno w każdym następującym podpunkcie w nawiasach podane zostały nazwy aktów prawnych w języku oryginału, czyli języku japońskim.

8 Act No. 33 of March 31, 1965.

9 Act No. 34 of March 31, 1965.

3) Act on Special Measures Concerning Taxation (jap. 租税特別措置法), jego przepisy dotyczą nierezydentów i zagranicznych korporacji[10],
4) National Tax Collection Act (jap. 国税徴収法)[11],
5) Przepisy prawne służące egzekwowaniu zobowiązań podatkowych tj.
   a) Order for Enforcement of the Income Tax Act (jap. 所得税法施行令)[12],
   b) Order for Enforcement of the Corporation Tax Act (jap. 法人税法施行令)[13],
   c) Order for Enforcement of the Act on Special Measures Concerning Taxation (jap. 租税特別措置法施行令)[14].

Do dnia 1 kwietnia 2015 roku z Japonią podpisano 64 konwencje, które mają prawne zastosowanie w 90 krajach (patrz rys. 1). Podział liczby konwencji prawnych można podzielić w następujący sposób:

1) 53 konwencje podatkowe służące unikaniu podwójnego opodatkowania oraz obejmuje 64 obszary prawne zapobiegające unikaniu zobowiązań podatkowych,
2) Umowy o wymianie informacji podatkowych znajdziemy w 10 konwencjach,
3) Konwencje o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach podatkowych zawarte zostały w 47 jurysdykcjach[15].

---

10 Act No. 26 of March 31, 1957.
11 Act No. 147 of April 20, 1959.
12 Cabinet Order No. 96 of March 31, 1965.
13 Cabinet Order No. 97 of March 31, 1965.
14 Cabinet Order No. 43 of March 31, 1957.
15 *Japan's Tax Convention Network*, Ministry of Finance, Japan, https://www.mof.go.jp/english/tax_policy/tax_conventions/international_182.htm, dostęp: 30 sierpnia 2015; Podstawowymi aktami prawnymi dotyczącymi polsko-japońskich stosunków gospodarczych są m.in.: 1) Układ o Handlu i Żegludze zawarty w Tokio (listopad 1978); 2) Umowa między Rządem PRL a Rządem Japonii o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie podatków i dochodów (luty 1980); 3) Porozumienie między rządami obu państw dotyczące japońskiej pożyczki na fundusz stabilizacyjny w Polsce, w wysokości 150 mln dolarów (styczeń 1990); 4) Umowa między Rządem RP a Rządem Japonii o komunikacji lotniczej (grudzień 1994); 5) Umowa o wzajemnym zwolnieniu z obowiązku zdawania egzaminu na prawo jazdy (2004). Zob. *Główne akty prawne. Podstawy prawno-traktatowe polsko-japońskich stosunków gospodarczych*, Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Tokio, https://tokyo.trade.gov.pl/pl/przewodnik_ja/article/detail,890,Glowne_akty_prawne.html, dostęp: 29 sierpnia 2015.

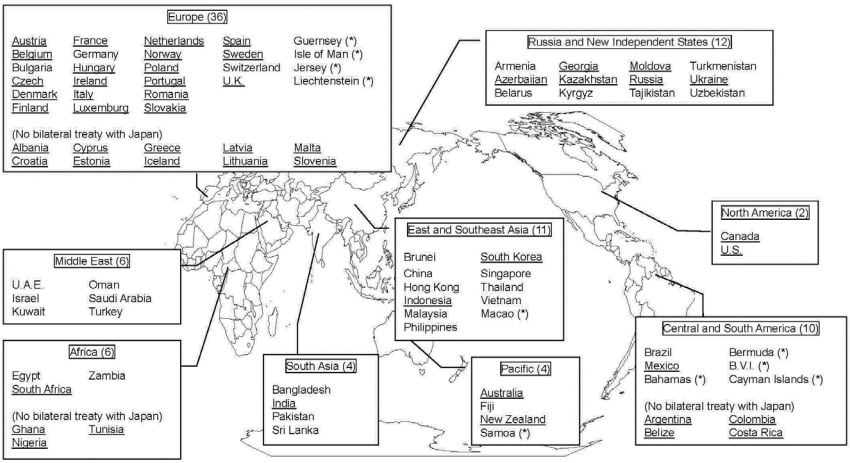

Rys. 1. Sieć konwencji podatkowych Japonii[16].

Podejmowane są też liczne inicjatywy mające na celu informowanie o rodzajach zobowiązań wynikających z prawa japońskiego. 28 stycznia 2014 roku Centrum ds. Współpracy Przemysłowej Unia Europejska–Japonia utworzyło portal internetowy EU–Japan Centre[17]. Ma on na celu dostarczanie praktycznych informacji tj. ogólnych informacji o Japonii, badań rynkowych, opracowań przekrojowych dot. podatku od osób prawnych, prawa własności intelektualnej[18].

Zgodnie z Umową między Polską Rzecząpospolitą Ludową a Japonią o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu[19], podpisaną w Tokio dnia 20 lutego 1980 roku, przedmiotem niniejszego porozumienia są podatki, które można podzielić na podatki w Polsce, które obejmują podatek dochodowy, podatek od wynagrodzeń oraz podatek wyrównawczy do podatku dochodowego albo podatku od wynagrodzeń oraz na podatki w Japonii, te z kolei obejmują podatek

16 *Japan's Tax Convention*…, dz. cyt.

17 EU–Japan Centre zostało powołane w 1987 roku przez Komisję Europejską oraz japońskie Ministerstwo Ekonomii, Handlu i Przemysłu (METI); Zob. *Information on Japan for EU Companies*, http://www.eubusinessinjapan.eu/, dostęp: 30 sierpnia 2015.

18 Ekonomiczne aktualności z Japonii, http://www.jetro.go.jp/poland/wiadomosci/ekonomiczne.html, dostęp: 30 sierpnia 2015.

19 Dz.U. z 1983 r., nr 12 poz. 60.

dochodowy, podatek od spółek, terenowe podatki meldunkowe[20]. Umowa ta będzie miała zastosowanie również do wszystkich podatków, które będą miały ten sam lub podobny rodzaj, ogólnokrajowych lub lokalnych, które będą pobierane zamiast innych, które wcześniej obowiązywały. Porozumienie to zawiera też zobowiązanie państw do wzajemnego informowania się o zmianach jakie zaszły w ich ustawodawcach podatkowych[21].

Administracja podatkowa

W ramach niniejszego opracowania należy omówić także kwestię administracji japońskiego systemu finansowego. Jeśli chodzi o strukturę administracji rządowej to za japońską politykę finansową odpowiedzialne jest Ministerstwo Finansów[22], zaś do kompetencji Ministerstwa Gospodarki, Handlu i Przemysłu[23] należy polityka przemysłowo-handlowa. Warto za-

20 Dz.U. z 1983 r., nr 12 poz. 60; Dz.U. z 1983 r., nr 12 poz. 61.

21 Dz.U. z 1983 r., nr 12 poz. 60; J. Kulicki, *Opodatkowanie dochodów obywateli polskich osiąganych z pracy najemnej za granicą*, Biuro Studiów i Ekspertyz Kancelaria Sejmu, informacja nr 1141, czerwiec 2005, http://biurose.sejm.gov.pl/teksty_pdf_05/i-1141.pdf, dostęp: 30 sierpnia 2015; Polska umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania ma podpisane z takimi krajami jak: Albania, Algieria, Arabia Saudyjska, Armenia, Australia, Azerbejdżan, Austria, Bangladeszem, Belgia, Chinami, Chorwacją, Cyprem, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chile, Czechami, Czarnogóra, Egiptem, Danią, Estonią, Francją, Finlandia, Filipiny, Gruzja, Guernsey, Indie, Indonezja, Grecja, Hiszpania, Indonezja, Irlandia, Kanada, Kuwejtem, Litwą, Luksemburgiem, Łotwą, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Republika Południowej Afryki, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Tunezja, Turcja, Ukraina, Węgry, Wielka Brytania i Irlandia Północna, Iran, Izrael, Jersey, Jordania, Kanada, Katar, Kazachstan, Kirgistan, Korea Południowa oraz Włochy (por. *Wykaz umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Ministerstwo Finansów*, http://www.finanse.mf.gov.pl/abc-podatkow/umowy-miedzynarodowe/wykaz-umow-o-unikaniu-podwojnego-opodatkowania, dostęp: 29 sierpnia 2015).

22 Obecnym Wicepremierem, Ministrem Finansów, Ministrem Stanu ds. Reformy Systemu Ubezpieczeń Społecznych i Reformy Systemu Podatkowego oraz Ministrem do Walki z Deflacją oraz Przeciwdziałania Aprecjacji Jena jest Tarō Asō; Por. *Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych*, http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/japonia/, dostęp: 29 sierpnia 2015.

23 Ministrem Gospodarki, Handlu i Przemysłu (METI) oraz Zapobiegania Gospodarczym Skutkom Awarii Nuklearnej, Minister Stanu ds. Wypłat Odszkodowań za Szkód Spowodowanych Awarią Nuklearną jest obecnie Yoichi Miyazawa.

znaczyć, że powyższe ministerstwa to dwa najważniejsze resorty administracji rządowej Japonii, a kolejną kluczową rolę odgrywa kancelaria premiera w obszarze formułowania kierunków polityki ekonomiczno-finansowej[24].

Innymi ministerstwami, które posiadają równie doniosłe oddziaływanie, są Ministerstwo Gospodarki przestrzennej, infrastruktury, transportu i turystyki (obszar polityki transportowej, promocji turystyki oraz budownictwa), Ministerstwo Rolnictwa (polityka rolna), Ministerstwo Zdrowia (polityka bezpieczeństwa żywności), Agencja ds. konsumentów (ochrona konsumentów), Ministerstwo Środowiska (polityka klimatyczna), a także Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Komunikacji (proces decentralizacji władzy publicznej). Rzeczone ministerstwa współpracują z rozmaitymi organizacjami regionalnymi oraz branżowymi, które skupiają przedstawicieli sektora prywatnego[25]. W Japonii największym związkiem, który gromadzi najsilniejszą grupę japońskich firm jest organizacja biznesowa Nippon Keidanren, czyli Japońska Federacja Biznesu. Organizacja ta powstała w maju 2002 roku w wyniku połączenia Japońskiej Federacji Organizacji Gospodarczych (Keidanren) oraz Japońskiej Federacji Pracodawców (Nikkeiren)[26].

Strukturę administracyjną systemu japońskich podatków tworzą i realizują następujące instytucje:

1) Ministerstwo Finansów,
2) Narodowa Agencja Podatkowa,
3) Dwanaście Regionalnych Biur Podatkowych,
4) 524 Lokalne Urzędy Skarbowe[27].

Na administrację skarbową składają się takie instytucje jak Narodowa Agencja Podatkowa, Regionalne Biura Podatkowe, Regionalny Urząd

---

24 *Informator Ekonomiczny*…, dz. cyt.

25 Tamże.

26 22 września 2014 roku w Pałacu na Wyspie w Łazienkach Królewskich odbyło się spotkanie przedstawicieli firm zrzeszonych w Konfederacji Lewiatan z delegacją japońskiego biznesu. Głównym celem wizyty było poparcia ze strony polskiej dla umowy o wolnym handlu między Japonią a UE. Na tym spotkaniu poruszono kilka istotnych kwestii m.in. Krajowy Związek Grup Producenckich Owoców i Warzyw przedstawił zawartość oferty polskiego rolnictwa, która byłaby korzystna dla japońskiego biznesu. Z kolei Lewiatan, głównie z powodu ówczesnych kłopotów dotyczących rosyjskiego embarga przedstawił ofertę polskich owoców i warzyw. Zob. *Keidanren*, http://pjkg.org.pl/pkpp, dostęp: 29 sierpnia 2015; Zob. *Informator Ekonomiczny*…, dz. cyt.

27 *National Tax Agency Report*, Japan 2014, s. 5 i n., https://www.nta.go.jp/foreign_language/MAP-Report/2014.pdf, dostęp: 29 sierpnia 2015.

Podatkowy na Okinawie oraz Urzędy Skarbowe, których zadaniem jest kontrola przestrzegania przepisów podatkowych. Pozostałymi instytucjami są Narodowe Kolegium Podatkowe oraz Narodowy Trybunał Podatkowy utworzony w celu ochrony praw oraz interesów płatników podatków[28].

Charakterystyka podatków

Podatki w Japonii płacone są od dochodów, majątku oraz konsumpcji na trzech poziomach tj. krajowym, prefekturalnym i komunalnym[29]. Podatki te klasyfikuje się ze względu na rodzaj podmiotu publicznego, czyli podmiotu do którego podatek zostanie odprowadzony. W ramach podatku prefekturalnego uiszcza się podatek mieszkaniowy, podatek od przedsiębiorstw, od nabycia nieruchomości oraz lokalny podatek konsumpcyjny. Do gminnych podatków, które zasilają budżety miast i gmin, zaliczamy gminny podatek mieszkaniowy, podatek od środków trwałych, podatek od zagospodarowania przestrzennego oraz podatek od biura[30].

Od osób fizycznych w Japonii podatek dochodowy pobierany jest od dochodu, który został uzyskany w ciągu jednego roku kalendarzowego – dwanaście miesięcy[31]. Podmiotem tego podatku jest osoba fizyczna, która osiąga dochody podlegające opodatkowaniu. Płatników można podzielić na dwie kategorie: rezydentów i nie-rezydentów, czyli takich płatników podatków, którzy nie pozostają w Japonii dłużej niż 12 miesięcy[32]. Japoński ustawodawca do rezydentów zalicza:

---

28 *Guide to Japanese Taxes and System of Certified Public Tax Accountants*, Tokyo Certified Public Tax Accountants' Association, Tokyo 2008, s. 4; Y. Okada, *The Japanese Tax Administration*, National Tax Agency, Tokyo 2002, s. 1; C.D. Nguyen, *Tax System Reforms in Japan: Lessons for Vietnam*, Tokyo 2009, s. 27.

29 *Living in Japan*, Taxes, http://www.japan-guide.com/e/e2206.html, dostęp: 30 sierpnia 2015.

30 Y. Okada, *The Japanese…*, dz. cyt., s. 1; *Guide to Japanese Taxes…*, dz. cyt., s. 4; C.D. Nguyen, *Tax System Reforms…* dz. cyt., s. 27 i n.

31 Japanese Income Tax Act No. 33 of March 31, 1965.

32 Tamże; P. Marchewka, *Cesarstwo japońskie – konspekt do zajęć Systemy podatkowe państw świata*, Sekcja Prawa Podatkowego TBSP UJ, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2011, http://www.spp.tbsp.pl/upload/Japonia.pdf, dostęp: 24 czerwca 2015, s. 2 i n.; *Japan Income Taxes and Tax Laws*, Japan

a) rezydentów stałych, czyli takich, którzy na stałe zamieszkują terytorium Japonii,
b) tymczasowych rezydentów, czyli osób fizycznych, które przebywając w Japonii nie dłużej niż 5 lat,
c) podatnicy, którzy nie są rezydentami płacą podatek, który uzyskali tylko na terytorium Kraju Kwitnącej Wiśni[33].

Jeśli chodzi o tych pierwszych to podlegają oni obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów (bez względu na miejsce położenia źródeł ich przychodów), z kolei ci drudzy obowiązani są uiścić podatek od dochodów uzyskanych w Kraju Wschodzącego Słońca, jak i od tej części dochodów pozyskanych poza granicami państwa japońskiego, a które zostały przekazane do tego kraju[34].

Japoński system podatkowy charakteryzuje sposób rozliczania zobowiązań podatkowych. Obowiązek składania deklaracji o wysokości osiągniętego dochodu w danym roku podatkowym spoczywa na pracodawcy w Japonii, zaś dla porównania w Polsce na pracowniku. Deklarację podatkową w Polsce płatnik podatku winien złożyć najpóźniej do dnia 30 kwietnia, z kolei w Japonii deklarację tę winien złożyć w terminie od 16 lutego do 15 marca następnego roku[35].

Tax Rates 2015, http://www.worldwide-tax.com/japan/japan_tax.asp, dostęp: 24 sierpnia 2015; *Taxation in Japan 2014*, KPMG Tax Corporation 2014, s. 14 i n., http://www.kpmg.com/Jp/en/knowledge/article/research-report/Documents/taxation-in-japan-201410.pdf, dostęp: 9 września 2015.

33 P. Marchewka, *Cesarstwo japońskie*…, dz. cyt., s. 2 i n.; Japan Tax Rates 2015…, dz. cyt.; *Taxation in Japan 2014*…, dz. cyt., s. 14 i n.; Japanese Income Tax Act No. 33 of March 31, 1965. Zob. *Country Tax Facts 2013. A concise overview of over 200 tax system in the world*, Netherlands 2013, s. 205.

34 P. Marchewka, *Cesarstwo japońskie*… dz. cyt., s. 2 i n.

35 Podatki płacone na rzecz prefektury i gminy to zbiorczo lokalne podatki mieszkalne. Podmiotami tych podatków są wszystkie osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium Japonii od 1 stycznia każdego roku. Jeśli chodzi o stopy podatkowe dla rezydentów dla podatku prefekturalnego to ma on stałą stawkę i wynosi 4%, zaś wysokość stała dla podatku komunalnego stanowi 6%. (Por. P. Marchewka, *Cesarstwo japońskie…* dz. cyt., s. 3 i n.); Kategorie podatku od osób fizycznych obowiązujące na dzień 12 maja 2015 roku dzielimy na grupy, w których dochody wynoszą (zob. *Taxation in Japan 2014…* dz. cyt., s. 14 i n.):
   a) do 1 950 000 jenów – 5%,
   b) powyżej 1 950 000 jenów do 3 300 000 jenów – 10%,
   c) powyżej 3 300 000 jenów do 6 950 000 jenów – 20%,
   d) powyżej 6 950 000 jenów do 9 000 000 jenów – 23%,

Japonia jest obecnie jedynym państwem, które stosuje metodę odliczenia do ustalenia wysokości obciążenia podatkowego, które przypada na każdą fazę obrotu. Polega ona na zastosowaniu stawki podatkowej do podstawy opodatkowania wartości dodanej w każdej fazie obrotu. W 1989 roku w Japonii wprowadzono podatek VAT oparty na powyższej metodzie przy zastosowaniu stawki w wysokości 3%. Główna przyczyną, dla której nie wprowadzenie podatku od towarów i usług, opartego na metodzie fakturowej, był silny opór małych przedsiębiorców i sprzedawców detalicznych, z kolei Ministerstwo Finansów chciało utrzymać koszty związane z wprowadzeniem nowego podatku na niskim poziomie dla małego biznesu oraz małe obciążenie konsumentów[36]. Na początku kwietnia 2014 roku podatek podniesiono do 8% (wcześniej 5%)[37]. W październiku 2015 roku stawka ma wzrosnąć do poziomu 10%[38]. Głównym powodem podwyższenia stawek tego podatku są problemy związane z utrzymaniem w ryzach deficytu finansów publicznych[39].

Podmiotem podatku dochodowego od osób prawnych w Japonii są japońskie osoby prawne, które mają siedzibę na terenie Japonii, a także podmioty zagraniczne. Do podmiotów japońskich zalicza się publiczne osoby prawne, instytucje pożytku publicznego, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, stowarzyszenia spółdzielcze, zwykłe przedsiębiorstwa. Jeśli chodzi o zagraniczne osoby to dzieli je się w ten sam sposób z wyjątkiem stowarzyszeń spółdzielczych[40].

---

e) powyżej 9 000 000 jenów do 18 000 000 jenów – 33%,
f) powyżej 18 000 000 jenów – 45% od 2015 roku (wcześniej 40%).

36 R. Lipniewicz, *Docelowy system VAT w Unii Europejskiej. Harmonizacja opodatkowania transakcji wewnątrzwspólnotowych*, Wolters Kluwer Polska 2010, s. 24 i n.

37 *Podatki na świecie: Japonia podnosi VAT i obniża podatek korporacyjny*, http://www.podatki.biz/sn_autoryzacja/logowanie.php5/artykuly/podatki-na-swiecie-japonia-podnosi-vat-i-obniza-podatek-korporacyjny_16_24014.htm?idDzialu=16&idArtykulu=24014, dostęp: 30 sierpnia 2015; *Japonia i wysokie podatki*, http://www.project-syndicate.pl/print/japonia-i-wysokie-podatki,355.html, dostęp: 29 sierpnia 2015.

38 H. Unami, *Recent Developments in the Japanese Tax System*, Tax Bureau, Ministry of Finance of Japan, Tokyo, 2013, s. 5 i n.

39 R. Dekle, *The Deteriorating Fiscal Situation and an Anging Population*, [w:] *Structural Impediments to Growth in Japan,* M. Blomstrom, J. Corbett, F. Hayashi, A. Kashya (red.), University of Chicago Press 2003, s. 84–88.

40 Podmioty, które nie podlegają temu podatkowi wymienia ustawa o podatku dochodowym. Są to agencje rządowe, jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa

Firmy prowadzące działalność gospodarczą na terenie Japonii są zobowiązane do płacenia podatków od dochodów pochodzących z działalności na terenie tego kraju[41].

Zakończenie

Podstawy prawne nakładania obowiązków podatkowych w Japonii znajdują się w Konstytucji oraz ustawach szczegółowych m.in. Income Tax Act, Corporation Tax Act, National Tax Collection Act. Od kwietnia bieżącego roku w japońskim parlamencie trwają prace nad projektem reformy systemu podatkowego. Zmniejszenie opodatkowania przedsiębiorstw oraz podniesienie podatku od konsumpcji mają być elementem kluczowych zmian proponowanych przez rząd. Wysokość podatku dochodowego od osób prawnych ma zostać obniżona do 30% (obecnie 35%), a najbliższa podwyżka podatku konsumpcyjnego z 8% do 10% została przełożona na kwiecień 2017 roku i może ulec kolejnemu przesunięciu[42]. Ponadto rząd premiera Shinzo Abe chce zmodyfikować zasady opodatkowania przekazywanego majątku np. z podatku zwolnione mają zostać środki przekazane na cele związane z opieką nad dziećmi[43].

Japoński system podatkowy ciągle ewoluuje. Powodem tych zmian jest próba dostosowanie się tego kraju do przeobrażeń japońskiej sfery gospodarczej oraz finansowej[44]. Przyszłość Japonii zależy od prawidło-

---

będące własnością państwa lub przedsiębiorstwa utworzone w celu realizacji interesu publicznego; zob. P. Marchewka, *Cesarstwo japońskie…*dz. cyt., s. 3 i n.

41 *System podatkowy. Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Tokio*, https://tokyo.trade.gov.pl/pl/przewodnik_ja/article/detail,870,System_podatkowy.html, dostęp: 30 sierpnia 2015.

42 Zob. *Economic Outlook No 97 – June 2015*, OECD, s. 24, 144 i n., https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=51396, dostęp: 30 sierpnia 2015.

43 *Podatki na świecie: Japonia reformuje system podatkowy*, http://www.podatki.biz/artykuly/podatki-na-swiecie-japonia-reformuje-system-podatkowy_16_26876.htm, dostęp: 29 sierpnia 2015; *Podatki na świecie: Japonia obniży CIT do 32,5 proc., 14 listopada 2014 r.,* http://www.gazetapodatnika.pl/artykuly/podatki_na_swiecie_japonia_obnizy_cit_do_325_proc-a_19266.htm, dostęp: 30 sierpnia 2015; *Living in Japan*…, dz. cyt.; Zob. *Japan: 2014 Article IV Consultation-Staff Report and Press Release*, „IMP Country Reports" 2014, nr 236.

44 Japonia to kraj bardzo postępowy. To w niej powstała procedura zawierania porozumień cenowych (w 1987 r.); Zob. *Meritum Podatki 2014*, A. Kaźmierski (red.),

wo przeprowadzonych reform gospodarczych i przemyślanych posunięć w sferze finansów publicznych. Japoński rząd śmiało podejmuje wyzwania w tej płaszczyźnie, zaś ich rezultaty zobaczymy w niedalekiej przyszłości.

Bibliografia

Bochańczyk-Kupka D., *Rola państwa w gospodarce współczesnej Japonii*, „Studia Ekonomiczne UE" 2013, nr 136.

Country Tax Facts 2013. A concise overview of over 200 tax system in the world, Netherlands 2013.

Dekle R., *The Deterioratiing Fiscal Situation and an Anging Population*, [w:] *Structural Impediments to Growth in Japan,* M. Blomstrom, J. Corbett, F. Hayashi, A. Kashya (red.), National Bureau of Economic Research, University of Chicago Press 2003.

Ekonomiczne aktualności z Japonii, http://www.jetro.go.jp/poland/wiadomosci/ekonomiczne.html, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Economic Outlook No 97 – June 2015, OECD, s. 24, 144 i n., https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=51396, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Główne akty prawne. Podstawy prawno-traktatowe polsko-japońskich stosunków gospodarczych, Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Tokio, https://tokyo.trade.gov.pl/pl/przewodnik_ja/article/detail,890,Glowne_akty_prawne.html, dostęp: 29 sierpnia 2015.

Guide to Japanese Taxes and System of Certified Public Tax Accountants, Tokyo Certified Public Tax Accountants' Association, Tokyo 2008.

Guide to Japanese Taxes, Japan Federation of Certified Public Tax Accountants Associations 2012, http://www.nichizeiren.or.jp/eng/pdf/GuidetoJapaneseTaxes2012.pdf, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Information on Japan for EU Companies, http://www.eubusinessinjapan.eu/, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych, http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/japonia/, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Japan: 2014 Article IV Consultation-Staff Report and Press Release, „IMP Country Reports" 2014, nr 236.

Warszawa 2014, s. 756; Zob. *The Economic Impacts of Population Ageing in Japan*, L. MacKellar, T. Ermolieva, D. Horlacher (red.), Edward Elgar Publishing 2004; Zob. S.N. Jha, *Current affairs for Civil Services Examination,* Kalinjar Publications 2014, s. 130 i 177.

Japan's Tax Convention Network, Ministry of Finance, Japan, https://www.mof.go.jp/english/tax_policy/tax_conventions/international_182.htm, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Japan Income Taxes and Tax Laws, Japan Tax Rates 2015, http://www.worldwide-tax.com/japan/japan_tax.asp, dostęp: 24 sierpnia 2015.

Japonia i wysokie podatki, http://www.project-syndicate.pl/print/japonia-i-wysokie-podatki,355.html, dostęp: 29 sierpnia 2015.

Jha S.N., *Current affairs for Civil Services Examination*, Kalinjar Publications 2014.

Keidanren, http://pjkg.org.pl/pkpp, dostęp: 29 sierpnia 2015.

Konstytucja Japonii, T. Suzuki, P. Winczorek (tłum.), Wrocław 1990.

Kulicki J., *Opodatkowanie dochodów obywateli polskich osiąganych z pracy najemnej za granicą,* Biuro Studiów i Ekspertyz Kancelaria Sejmu, informacja nr 1141, czerwiec 2005, http://biurose.sejm.gov.pl/teksty_pdf_05/i-1141.pdf, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Lipniewicz R., *Docelowy system VAT w Unii Europejskiej. Harmonizacja opodatkowania transakcji wewnątrzwspólnotowych,* Wolters Kluwer Polska 2010.

Living in Japan, Taxes, http://www.japan-guide.com/e/e2206.html, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Marchewka P., *Cesarstwo japońskie – konspekt do zajęć Systemy podatkowe państw świata*, Sekcja Prawa Podatkowego TBSP UJ, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2011, http://www.spp.tbsp.pl/upload/Japonia.pdf, dostęp: 24 czerwca 2015.

Meritum Podatki 2014, A. Kaźmierski (red.), Wolters Kluwer business, Warszawa 2014.

National Tax Agency Report, Japan 2014, https://www.nta.go.jp/foreign_language/MAP-Report/2014.pdf, dostęp: 29 sierpnia 2015.

Nguyen C.D., *Tax System Reforms in Japan: Lessons for Vietnam*, Tokyo 2009.

Okada Y., *The Japanese Tax Administration*, National Tax Agency, Tokyo 2002.

Patora K., *Ewolucja systemu finansowego Japonii w latach 1918–1999*, [w:] *Vade Nobiscum II*, Z. Brzozowska, J. Piątek (red.), Łódź 2009.

Podatki na świecie: Japonia obniży CIT do 32,5 proc., 14 listopada 2014 r., http://www.gazetapodatnika.pl/artykuly/podatki_na_swiecie_japonia_obnizy_cit_do_325_proc-a_19266.htm, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Podatki na świecie: Japonia podnosi VAT i obniża podatek korporacyjny, http://www.podatki.biz/sn_autoryzacja/logowanie.php5/artykuly/podatki-na-swiecie-japonia-podnosi-vat-i-obniza-podatek-korporacyjny_16_24014.htm?idDzialu=16&idArtykulu=24014, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Podatki na świecie: Japonia reformuje system podatkowy, http://www.podatki.biz/artykuly/podatki-na-swiecie-japonia-reformuje-system-podatkowy_16_26876.htm, dostęp: 29 czerwca 2015.

Policies for a revitalisation of Japan, OECD 2012, http://www.oecd.org/general/50190618.pdf, dostęp: 9 września 2015.

Raising the Consumption Tax in Japan: Why, When, How?, International Monetary Fund, M. Keen, M. Pradhan, K. Kang (red.), International Monetary Fund 2011, https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2011/sdn1113.pdf, dostęp: 9 września 2015.

System podatkowy, Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Tokio, https://tokyo.trade.gov.pl/pl/przewodnik_ja/article/detail,870,System_podatkowy.html, dostęp: 30 sierpnia 2015.

Taxation in Japan 2014, KPMG Tax Corporation 2014, http://www.kpmg.com/Jp/en/knowledge/article/research-report/Documents/taxation-in-japan-201410.pdf, dostęp: 9 września 2015.

The Economic Impacts of Population Ageing in Japan, L. MacKellar, T. Ermolieva, D. Horlacher (red.), Edward Elgar Publishing 2004.

Unami H., *Recent Developments in the Japanese Tax System*, Tax Bureau, Ministry of Finance of Japan, Tokyo 2013.

Wykaz umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. *Ministerstwo Finansów*, http://www.finanse.mf.gov.pl/abc-podatkow/umowy-miedzynarodowe/wykaz-umow-o-unikaniu-podwojnego-opodatkowania, dostęp: 29 sierpnia 2015.

Akty prawne

Act No. 26 of March 31, 1957.
Act No. 33 of March 31, 1965.
Act No. 34 of March 31, 1965.
Act No. 147 of April 20, 1959.
Cabinet Order No. 43 of March 31, 1957.
Cabinet Order No. 96 of March 31, 1965.
Cabinet Order No. 97 of March 31, 1965.
Dz.U. z 1983 r., nr 12 poz. 60.
Dz.U. z 1983 r., nr 12 poz. 61.
Japanese Income Tax Act No. 33 of March 31, 1965.

Abstract

Barbara Jelonek

Outline of Japanese tax system

The purpose of this paper is to describe the basic legal acts, which are building the base of the functioning of the Japanese tax system. The article is intended to outline

of the tax system in Japan, describe the structure of Japanese tax administration, as well as illustrate the structure of selected taxes. The author of this article also wants to bring closer economic and social issues that fellow Japanese tax reforms.